

# Friluftsliv & Folkesundhed?

– hvad, hvorfor og hvordan?



Steno Diabetes Center  
Copenhagen

KØBENHAVNS  
UNIVERSITET



Peter Bentsen  
Seniorforsker & Teamleder  
SDCC Sundhedsfremmeforskning  
Januar 2020

# Agenda I

Friluftsliv & Folkesundhed: **Hvad?**

Friluftsliv & Folkesundhed: **Hvorfor?**

Friluftsliv & Folkesundhed: **Hvordan?**



# Sundhed: Definition og domæner

*“Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity”*

(World Health Organization 1946, s. 1)

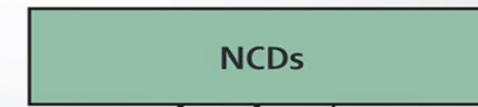
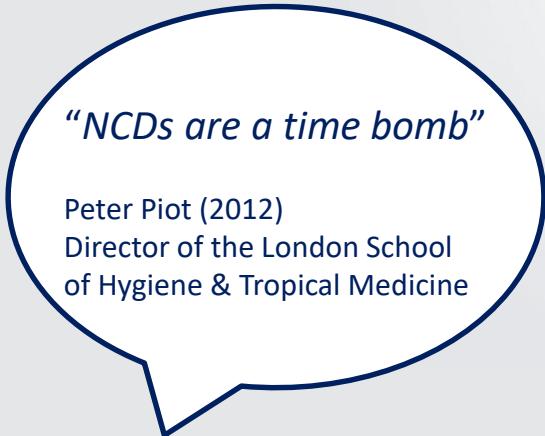
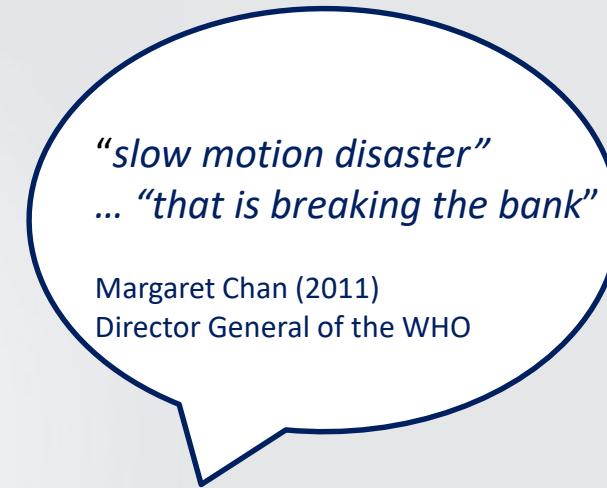
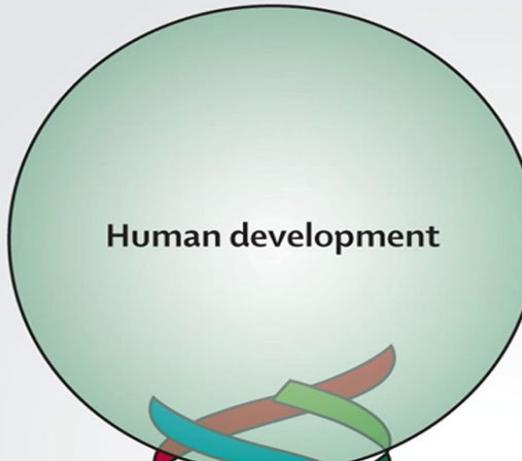
**Fysisk sundhed** dækker over fysiologiske og biologiske symptomer og processer, samt selvvurderede forhold af denne art.

**Mental sundhed** relaterer sig til kognitiv og emotionel funktion og velvære.

**Social sundhed** kategoriseres som sociale færdigheder, relationer og socialt velvære, fx tiltro til egen værdi i forhold til andre mennesker.



# En global brændende platform



■ Social  
■ Economic  
■ Environmental

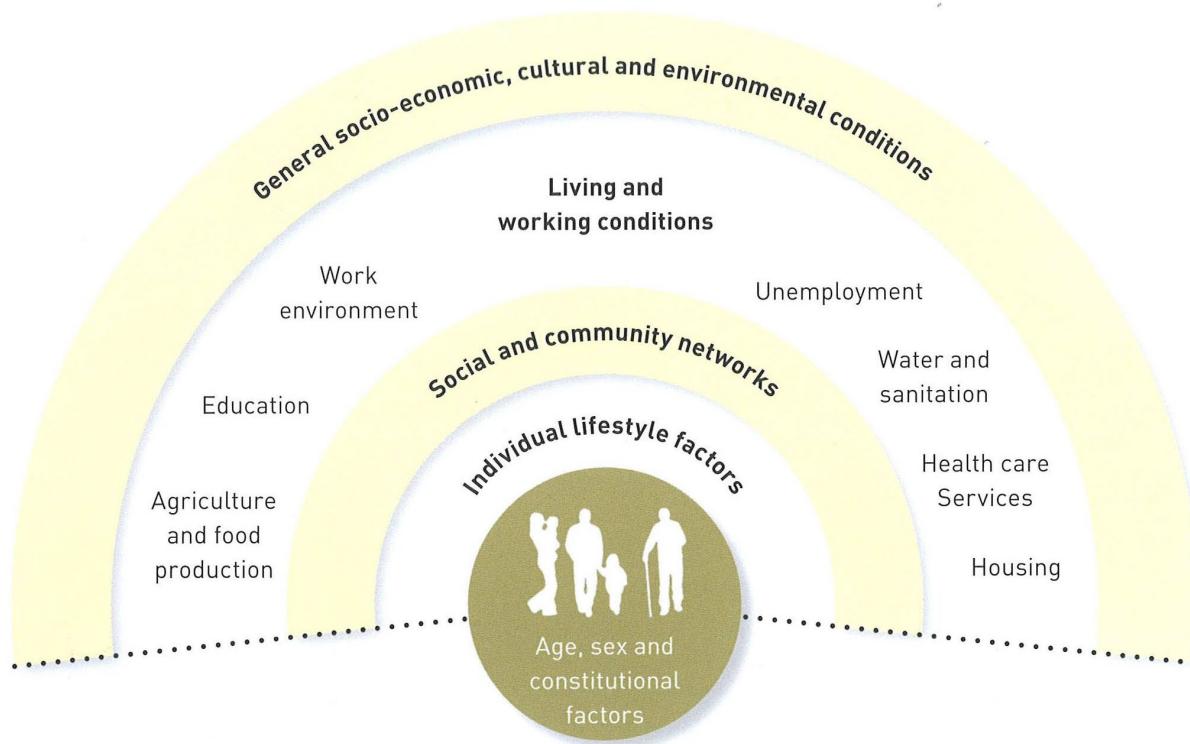


# Sundhed er tværsektorielt, -videnskabeligt og -professionelt

**Professor Dame Margaret Whitehead**

W.H. DUNCAN CHAIR OF PUBLIC HEALTH

DEPARTMENT OF PUBLIC HEALTH AND POLICY, THE UNIVERSITY OF LIVERPOOL



**“** The prerequisites and prospects for health cannot be ensured by the health sector alone...

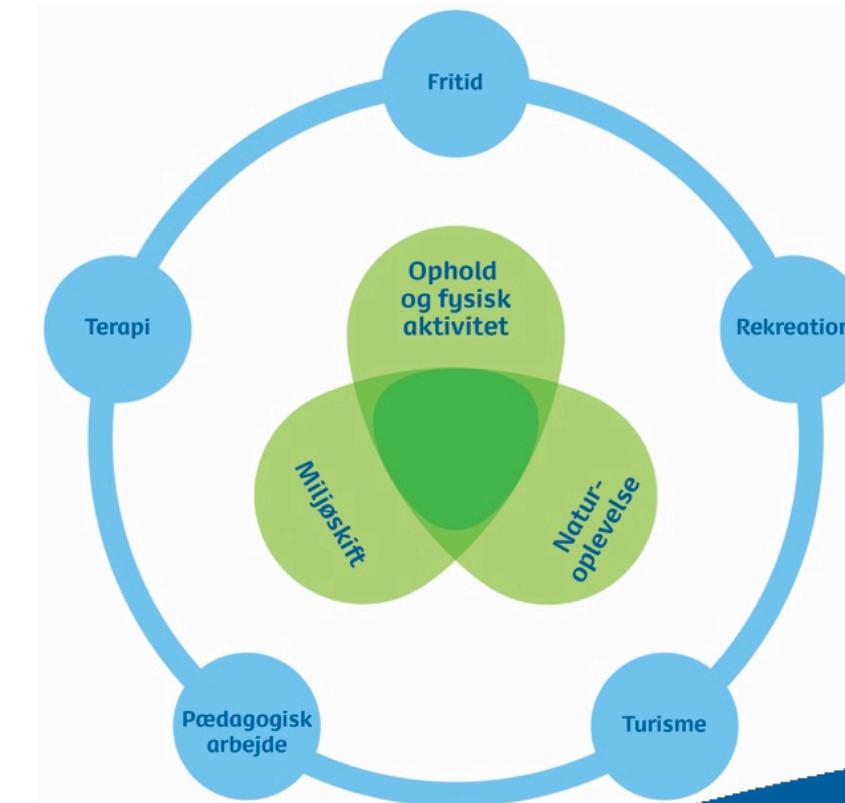
Health promotion demands coordinated action by all concerned



# Friluftsliv: Definition og sektorer

**Individets brug af naturen til ophold eller aktiviteter, som giver en oplevelse af at komme nærmere naturen og af at forholde sig til naturen fysisk og/eller mentalt**

- Naturen forstås bredt, dvs. som park, skov, hav, strand, landet mv., men omfatter ikke faste anlæg (fx til sport, streetaktiviteter, skating mv.) eller virtuel natur.
- Der vil være tale om et miljøskifte på den måde, at privatpersoner bevæger sig uden for hjem og grund, landmanden væk fra egen mark, børn og pædagoger uden for daginstitutionens egen gård og legeplads osv.
- Friluftsliv foregår i fritiden eller som led i social-, sundheds-, daginstitution- og uddannelsestilbud.
- Friluftsliv kan være både lav-, mellem eller højintensiv fysisk aktivitet, men det primære formål er ikke konkurrence.
- Friluftsliv foregår ikke under transport direkte mellem to punkter, som fx bopæl og arbejdsplads.
- Til aktiviteter henregnes ikke benyttelse af motoriserede køretøjer, medmindre der er tale om hjælpemidler til gangbesværede og handicappede.



# Agenda II

Friluftsliv & Folkesundhed: **Hvad?**

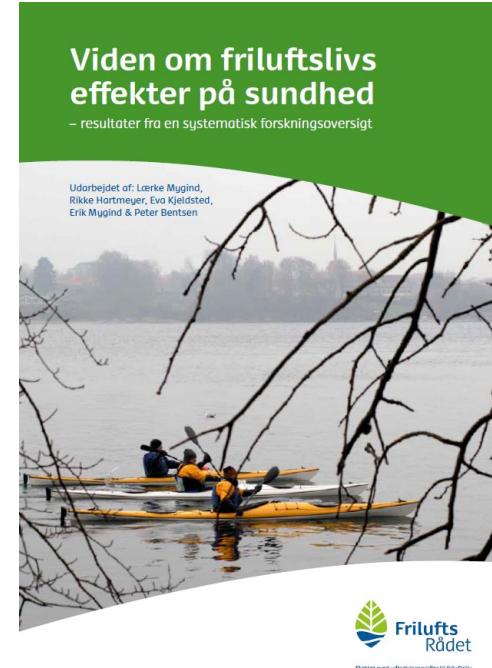
Friluftsliv & Folkesundhed: **Hvorfor?**

Friluftsliv & Folkesundhed: **Hvordan?**



# Forskningsoversigtens formål

... at beskrive og vurdere dokumenteret viden om effekterne af friluftsliv i fritiden, i pædagogisk praksis i forbindelse med uddannelse- og daginstitutioner og i social- og sundhedssektoren på fysisk, mental og social sundhed

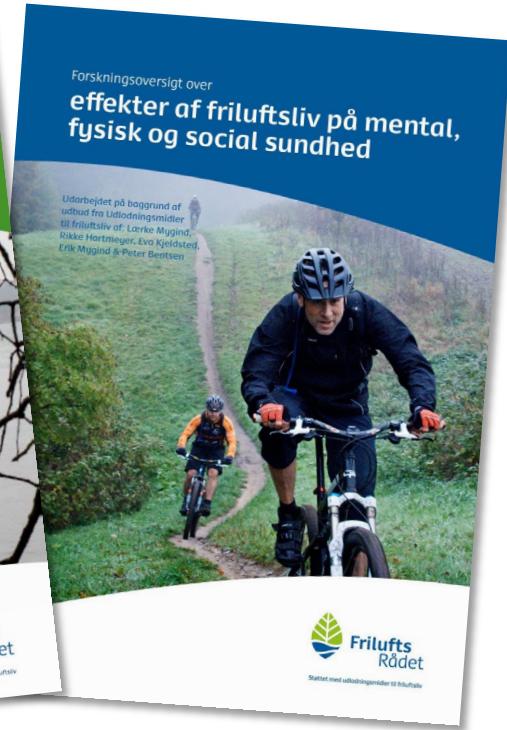


# Forskningsoversigt

## Hovedkonklusion I

... en halv til en hel times gåtur eller siddende afslapning i natur og grønne områder medfører overvejende en større akut reduktion i stressniveauer og fremme af forskellige kognitive funktioner end samme aktiviteter i urbane og indendørs omgivelser.

**Evidens for effekt:** Moderat



# Resultater II

## Hovedkonklusion II

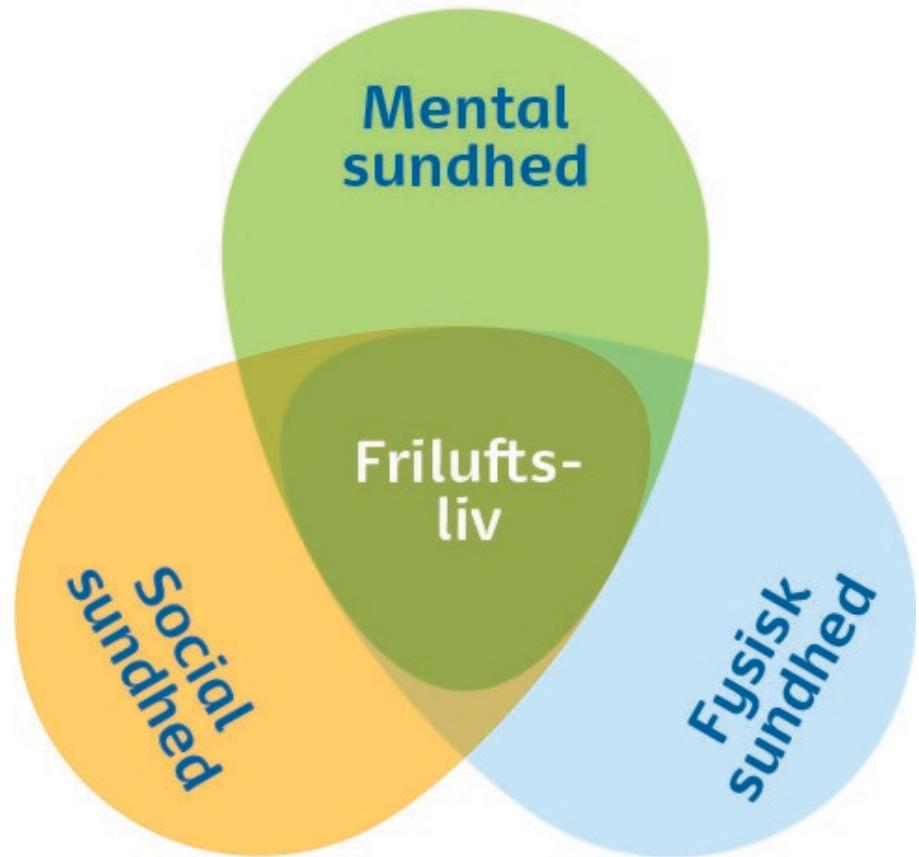
... intense og krævende ekspeditioner i vild eller urban natur samt kortere- og/eller længerevarende primitive lejrbaserede ophold fremmer på kort sigt selvforståelse, evne til at indgå i sociale sammenhænge, familieudvikling, adfærd samt kropslig funktion og fysisk sundhed fx målt via ændringer i vægt. Der er indikationer af, at adfærdsændringerne i forbindelse med fx misbrug og kriminalitet er vedvarende over længere tid. **Evidens for effekt:** Svag til moderat.

## Hovedkonklusion III

... at anvendelsen af friluftsliv i dagsinstitutioner eller i skolers undervisning hænger positivt sammen med børn们 mentale, sociale og fysiske sundhed.

**Evidens for effekt:** Svag.

# Uudnyttede potentialer?



# Agenda III

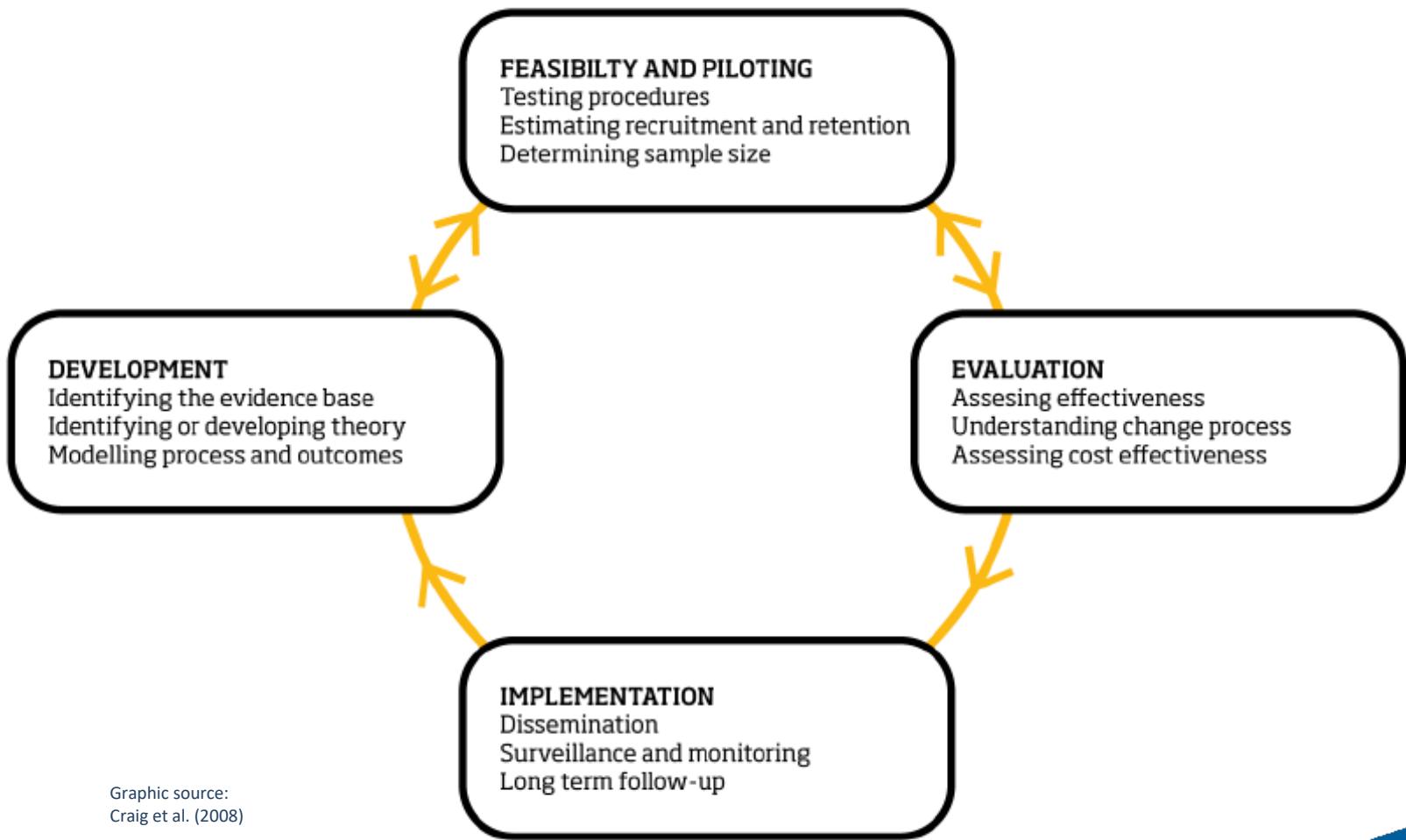
Friluftsliv & Folkesundhed: Hvad?

Friluftsliv & Folkesundhed: Hvorfor?

Friluftsliv & Folkesundhed: Hvordan?



# Der er brug for handling!



Graphic source:  
Craig et al. (2008)



## Developing and evaluating complex interventions: new guidance

Prepared on behalf of the Medical Research Council by:  
Peter Craig, MRC Population Health Sciences Research Network;  
Paul Doherty, Nuffield Department of Orthopaedic Surgery, University of Oxford;  
Sally Macintyre, MRC Social and Public Health Sciences Unit;  
Susan Michie, Centre for Outcomes Research and Effectiveness, University College London;  
Irwin Nazareth, MRC General Practice Research Framework;  
Mark Petticrew, Department of Public Health and Policy, London School of Hygiene and Tropical Medicine

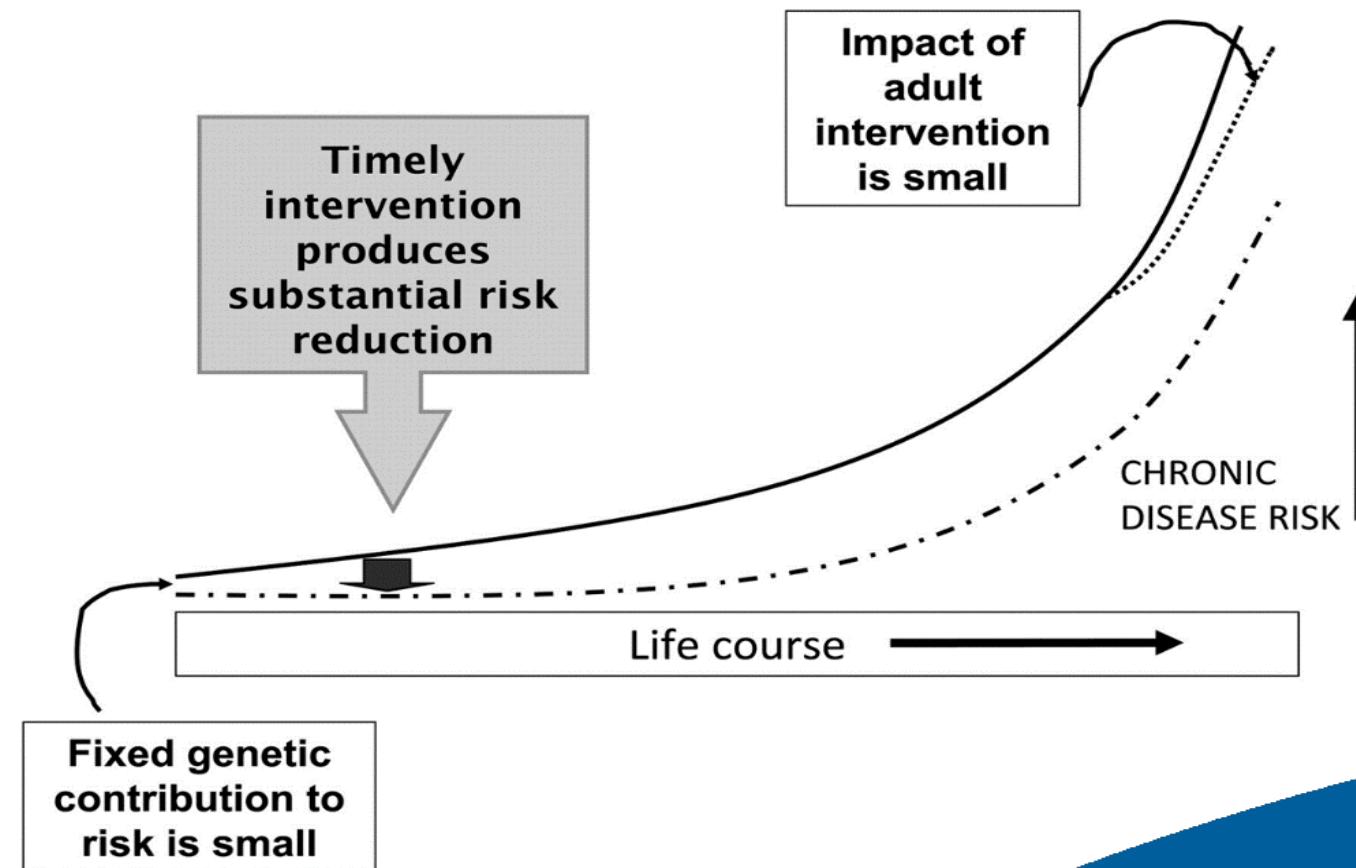
[www.mrc.ac.uk/complexinterventionsguidance](http://www.mrc.ac.uk/complexinterventionsguidance)



# Et livsforløbpsperspektiv/-tilgang

**Professor Mark Hanson**

BRITISH HEART FOUNDATION PROFESSOR OF CARDIOVASCULAR SCIENCE  
FACULTY OF MEDICINE AT THE UNIVERSITY OF SOUTHAMPTON





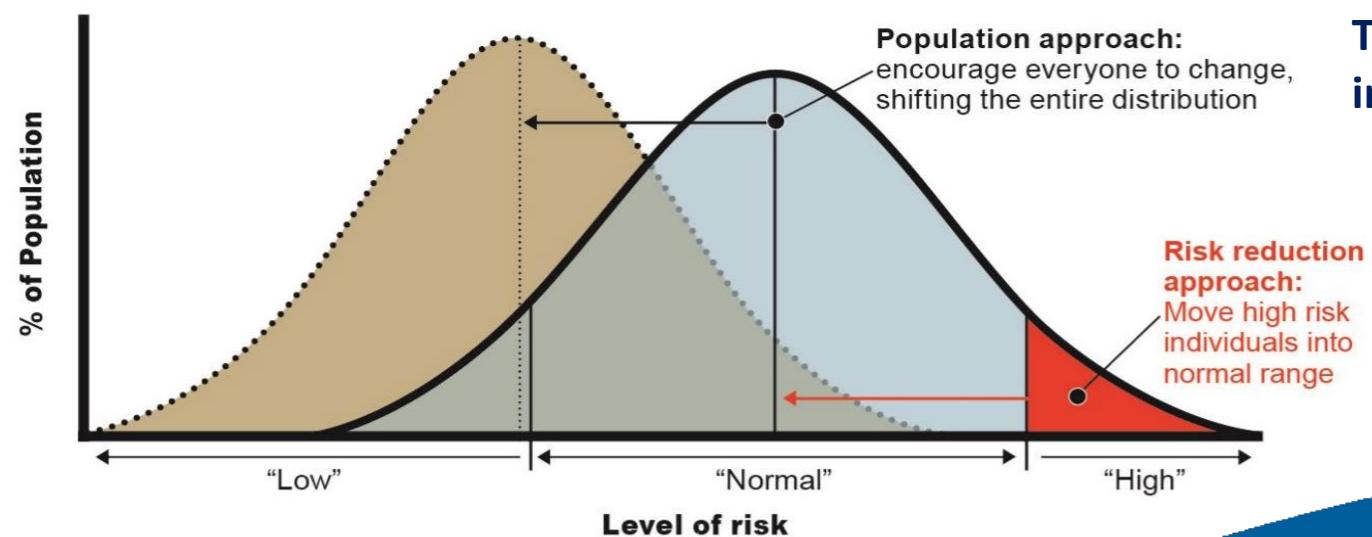
# En (universal, vulnerable\* or risk) populations-tilgang

Geoffrey Arthur Rose

EMERITUS PROFESSOR (FORMERLY) OF EPIDEMIOLOGY

DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY LONDON SCHOOL OF HYGIENE AND TROPICAL MEDICINE

Small impact for individuals but considerable impact  
for the wider population (Rose 1985, 1992, 2001)



Graphic source:  
Rose (1985)

\* Frohlich & Potvin (2008)

**The Bell-curve shift  
in populations**



# Årsagerne til årsagerne

Sir Michael Marmot

PROFESSOR OF EPIDEMIOLOGY AND PUBLIC HEALTH  
UNIVERSITY COLLEGE LONDON

“ Health inequalities and **the social determinants of health** are not a footnote to the determinants of health. They are the main issue.

I don't blame people for smoking when I see a social gradient in smoking. I say we need to understand why is it the lower you are in the hierarchy the more likely you are to smoke. So, we need to address **the causes of the causes**.

# Integrere friluftsliv og sundhed med / i andre sektorers formål og mål

Add-on

Add-in

**Core business**

**“ Every sector is a health sector**

# Til praktikere

- Facilitere korterevarende, lav-intense aktiviteter i natur og grønne områder med henblik på reduktion af akutte stressniveauer (relativ sikker viden).
- Facilitere fysiske friluftslivsaktiviteter (meget sikker viden).
- Forskningsoversigter (samarbejde og planlægning).
- Afprøve intense og krævende ekspeditioner i vild eller urban natur samt kortere- og/eller længerevarende primitive lejrbaserede.
- Afprøve igangsættelse af friluftsliv i daginstitutioner eller i skolers undervisning.
- Evaluering (systematik og offentliggørelse).

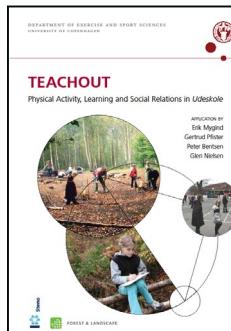
# Eksempler fra SDCC Sundhedsfremme

## Fokus på yngre børn

- PLAYOUT: Ude- og naturbørnehaver, trivsel og sundhed
- Naturtiltag i børnehaver som tidlig indsats for socialt udsatte børn
- Naturfamiliegrupper, mødregrupper og naturklubber

## Fokus på lidt ældre børn

- Hvad foregår der i børns hjerner under ophold i naturen?
- Natur, friluftsliv og børns physical literacy, fysiske aktivitet, motorik, læring og trivsel



# Om forskningsoversigten

## Forfattere

Lærke Mygind

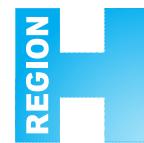
Rikke Hartmeyer

Eva Kjeldsted

Erik Mygind

Peter Bentsen

## Udarbejdet af



KØBENHAVNS  
UNIVERSITET

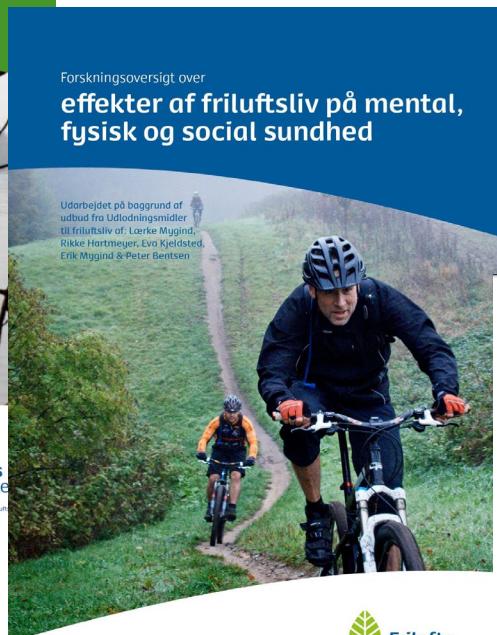
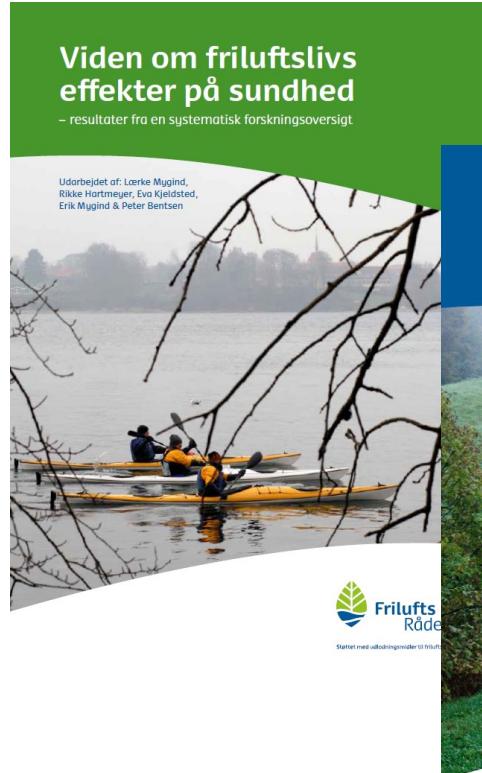


## Støttet af



Støttet med udlovningsmidler til friluftsliv

# For yderligere læsning



Health and Place 58 (2019) 102136  
Contents lists available at ScienceDirect  
 journal homepage: [www.elsevier.com/locate/healthplace](http://www.elsevier.com/locate/healthplace)

**Review Essay**  
Mental, physical and social health benefits of immersive nature-experience for children and adolescents: A systematic review and quality assessment of the evidence  
Lærke Mygind<sup>a,\*</sup>, Eva Kjeldsted<sup>a</sup>, Rikke Hartmeyer<sup>a</sup>, Erik Mygind<sup>b</sup>, Mads Bølling<sup>b</sup>, Peter Bentzen<sup>a,b</sup>

<sup>a</sup> Steno Diabetes Center Copenhagen, The Capital Region of Denmark, Health Promotion, Gentofte, Denmark  
<sup>b</sup> University of Copenhagen, Department of Geosciences and Natural Resource Management, Frederiksberg, Denmark

**ARTICLE INFO**  
**Keywords:** Friluftsliv (outdoor life)  
Gesundheit  
Health promotion  
Social ecology/human ecology  
Therapy

**ABSTRACT**  
In this systematic review, we summarized and evaluated the evidence for benefits of immersive nature-experience on children and adolescents' mental, physical and social health. An electronic search was performed for English language articles published between January 2004 and December 2017. A total of 103 articles were included in the present review. Study quality was assessed for a subset of the studies, i.e. controlled between- and within-subject studies, using a systematic assessment scheme, and the quality of the evidence was reviewed at an outcome level. Across heterogeneous types of immersive nature-experience, there was conditional support for benefits on self-efficacy, resilience, and academic and leisure performance. Correlational research evidence showed higher levels of physical activity in natural environments than comparison conditions for outcomes such as self-concept, problem solving, and mood were more inconclusive. In addition, social skills-oriented and behavioural indicators were improved, although the categories comprised different outcomes. Risk of bias, insufficient sampling methods and unsuitably comparison groups were common study limitations.

**frontiers in Psychology**  
SYSTEMATIC REVIEW  
published: 03 May 2019  
doi: 10.3389/fpsyg.2019.00045

**Immersive Nature-Experiences as Health Promotion Interventions for Healthy, Vulnerable, and Sick Populations? A Systematic Review and Appraisal of Controlled Studies**

Lærke Mygind<sup>1\*</sup>, Eva Kjeldsted<sup>1</sup>, Rikke Dalgaard Hartmeyer<sup>1</sup>, Erik Mygind<sup>2</sup>, Mads Bølling<sup>2</sup> and Peter Bentzen<sup>1,2</sup>

<sup>1</sup> Steno Diabetes Center Copenhagen, Gentofte, Denmark, <sup>2</sup> Department of Geosciences and Natural Resource Management, University of Copenhagen, Copenhagen, Denmark

**Article**  
Environment and Behavior  
I-43  
© The Author(s) 2019  
Article reuse guidelines:  
[sagepub.com/journals-permissions](http://sagepub.com/journals-permissions)  
DOI: [10.1177/0013916519873376](https://doi.org/10.1177/0013916519873376)  
[journals.sagepub.com/home/eab](http://journals.sagepub.com/home/eab)

## Effects of Public Green Space on Acute Psychophysiological Stress Response: A Systematic Review and Meta-Analysis of the Experimental and Quasi-Experimental Evidence

Lærke Mygind<sup>1</sup>, Eva Kjeldsted<sup>1</sup>, Rikke Hartmeyer<sup>1</sup>, Erik Mygind<sup>2</sup>, Matt P. Stevenson<sup>1,2</sup>, Daniel S. Quintana<sup>3,4</sup>, and Peter Bentzen<sup>1</sup>

# Spørgsmål eller kommentarer?



**Peter Bentsen**  
Seniorforsker & Teamleder  
SDCC Sundhedsfremme  
[Peter.bocz.bentsen@regionh.dk](mailto:Peter.bocz.bentsen@regionh.dk)